

МЕТОД  
ОБУЧАЮЩЕГО  
ЧТЕНИЯ

**ИЛЬИ ФРАНКА**

Учим язык, читая  
**ИНТЕРЕСНЫЕ КНИГИ!**

81.661.3я7

Э87

# ЭСТОНСКИЕ СКАЗКИ



**ВКН**



Метод обучающего чтения  
ИЛЬИ ФРАНКА

Художник Анна Новоселова-Чанга

Как читать эту книгу

Эстонские сказки / пособие подгот. Вадим Грушевский  
**Eesti muinasjutud**

Перед  
**ЭСТОНСКИЕ СКАЗКИ**

Эстонские народные сказки, представляющие и сборник, адаптированы по методу И. Франка. Связки между сказками в переводе на русский язык и необходимыми пояснениями (без упрощения текста) являются частью книги. Указаны места, где в том или ином эпизоде сказки и в ее развитии происходят изменения.

Пособие подготовил

Вадим Грушевский

— 69487 —

Оренбургская областная библиотека им. И. К. Крупской  
ИНСТРУКЦИОННЫЙ ОТДЕЛ

**ВКН**

Москва

2020

## Hiir ja kass

(Мышь и кошка)

**Hiirt-kassi elasid vanal ajal sõpruses** (мышь и кошка жили в старину в дружбе; *elama* — *жить*; *vana* — *старый*; *aeg* — *время*) — **üks ei kartnud ühte** (одна не боялась другой: «одной»; *kartma* — *бояться*) **ega teine murdnud teist** (а другая не загрызала вторую; *murdma* — *загрызать*; *ломать*). **Ühel sügisel** (однажды осенью) **kogusid nad vanas heinaküünis seisva tünni sisse rasva** (набрали они в старом сенном сарае стоящую бочку сала; *koguma* — *собирать*; *heina* — *сено*; *küün* — *сарай*; *seisma* — *стоять*; *rasv* — *жир*; *сало*), **et talvel võtta oleks** (чтобы на зиму запастись: «зимой взять было бы»; *olema* — *быть*). **Kui tünn juba ääreni täis oli** (когда бочка уже до краёв полной была), **kinnitasid nad teineteisele kõvasti** (заверили они друг друга /сильно/; *kinnitama* — *уверять*; *утверждать*), **et ei puutu tünni enne** (что не прикаснутся к бочке до того; *puutuma* — *прикасаться*), **kui lumi maha tuleb** (как снег на землю /не/ выпадет: «придёт») **ja kuskilt enam süüa saada pole** (и нигде больше еды найти нельзя будет: «поесть получить не будет»; *sööma* — *есть*; *saama* — *получать*). **Siis tõmbasid nad tünnile kaane peale** (тогда накрыли они бочку крышкой сверху; *tõmbama* — *натягивать*) **ja läksid koju** (и пошли домой; *minema* — *идти*). **Aga hirmus rasvaisu ei andnud hiirele asu** (но мыши страсть как хотелось сала: «страшное сала желание не давало мыши покоя»; *rasv* — *жир*; *сало*; *isu* — *аппетит*; *andma* — *давать*; *asu* — *покой*).



Hiirt-kassi elasid vanal ajal sõpruses — üks ei kartnud ühte ega teine murdnud teist. Ühel sügisel kogusid nad vanas heinaküünis seisva tünni sisse rasva, et talvel võtta oleks. Kui tünn juba ääreni täis oli, kinnitasid nad teineteisele kõvasti, et ei puutu tünni enne, kui lumi maha tuleb ja kuskilt enam süüa saada pole. Siis tõmbasid nad tünnile kaane peale ja läksid koju. Aga hirmus rasvaisu ei andnud hiirele asu.

Ühel hommikul (однажды утром) ütles ta kassile (сказала она кошке; *ütleva* — *сказать*): «Sattusin eile varesega kokku (встретилась /я/ вчера с вороной; *-kokku sattuma* — *с кем-л. встречаться*; *vares* — *ворона*), tal on jälle noort sugu (у неё снова /вылупились/ воронята: «молодое потомство») ja ta kutsus mind tänaseks varrudele (и она пригласила меня /на/ сегодня на крестины), ära mind enne õhtut tagasi oota (меня до вечера назад не жди; *ootama* — *ждать*).» Nende sõnadega läks ta minema (с этими словами отправилась она в дорогу: «идти»).



Ühel hommikul ütles ta kassile: «Sattusin eile varesega kokku, tal on jälle noort sugu ja ta kutsus mind tänaseks varrudele, ära mind enne õhtut tagasi oota.» Nende sõnadega läks ta minema.

Hiire jutt oli aga selge vale (история мыши была, однако, явной ложью). Tal oli kange rasvaisu (очень уж ей хотелось сала: «у неё было сильное сала желание»). Et süü ainult tema peale ei langeks (чтобы вина не только на неё пала; *langema* — *падать*), kutsus ta oma sõbrad ja naabrid küüni rasvatüüni juurde külla (пригласила она своих друзей и соседей в сарай к бочке с салом в гости; *kutsuta* — *звать*; *sõber* — *друг*; *naaber* — *сосед*). Noh (ну), seal

**nad siis parkisid kogu selle päeva rasva** (там они тогда объедались целый день салом; *parkima* — *объедаться*) **ja tühjendasid tünni kuni pooleni** (и опустошили бочку наполовину). **Et rasva veel küllalt oli** (поскольку сала ещё достаточно было), **käskis hiir neil järgmisel päeval jälle tulla** (велела мышь им на следующий день снова приходить; *käskima* — *приказывать*). **Natuke enne poolt ööd jõudis meie hiir koju** (немного раньше полуночи успела мышь наша /добратся/ домой; *jõudma* — *успевать; добираться*). **Kui ta tuppä astus** (когда она в дом вошла; *tuba* — *комната; дом; изба*; *astuma* — *вступить*), **oli kassil esimene uinak juba tehtud** (кошка уже дремала: «была у кошки первая дрема уже сделана»). **Hiire tulekut kuuldes küsis ta** (приход мыши = что мышь пришла, услышав, спросила она; *kuuld* — *слух; kuulma* — *слышать; küsima* — *спрашивать*): «**Mis lapsele nimeks pandi** (каким именем ребёнка нарекли; *laps* — *ребёнок; nimeks panema* — *называть; nimi* — *имя*)?»

**Asemele heites** (в постель ложась; *ase* — *постель; heitma* — *ложиться*) **vastas hiir ähkides lühidalt** (ответила мышь, вздохнув слегка; *vastama* — *отвечать; ohkima* — *вздыхать; ohatma*; *lühidalt* — *кратко*): «**Jäi pooleli** (осталось наполовину; *jääma* — *оставаться*), **homme pean tagasi minema** (завтра надо мне опять: «назад» идти; *pidama* — *должен*)!»

**Et hiir tundus unine olevat** (поскольку мышь казалась сонной = поскольку мышь явно хотелось спать), **ei hakanud kass enam pikemalt pärima** (не стала кошка дальше расспрашивать; *hakkama* — *начинать*).



Hiire jutt oli aga selge vale. Tal oli kange rasvaisu. Et süü ainult tema peale ei langeks, kutsus ta oma sõbrad ja naabrid küüni rasvatüüni juurde külla. Noh, seal nad siis parkisid kogu selle päeva rasva ja tühjendasid tünni kuni pooleni. Et rasva veel küllalt oli, käskis hiir neil järgmisel päeval jälle



tulla. Natuke enne poolt ööd jõudis meie hiir koju. Kui ta tупpa astus, oli kassil esimene uinak juba tehtud. Hiire tulekut kuuldes küsis ta: «Mis lapsele nimeks pandi?»

Asemele heites vastas hiir ähkides lühidalt: «Jäi pooleli, homme pean tagasi minema!»

Et hiir tundus unine olevat, ei hakanud kass enam pike-malt pärima.

**Järgmisel päeval aga oli hiir oma sõpradega jälle rasvatünni tühjendamas** (на следующий день, однако, мышь со своими друзьями снова бочку с салом опустошала; *tühjendama* — *опустошать*). **Hilisõhtuks said nad ka tünni põhja paljaks** (поздним вечером вылизали они бочку до дна; *hiline* — *поздний*; *õhtu* — *вечер*; *saama* — *получать*; *põhi* — *дно*; *paljas* — *нагой*; *неприкрытый*). **Tüün oli nüüd täiesti tühi** (бочка была теперь совершенно пустой). **Tänades** (поблагодарив; *tänama* — *благодарить*) **läks igaüks nüüd oma teed** (пошёл каждый теперь своей дорогой). **Ka meie hiir jõudis vastu ööd koju** (и наша мышь тоже успела к ночи домой). **Kass oli teda ootamas** (кошка её ждала: «была в её ожидании») **ja küsis jälle** (и спросила снова): «**Mis lapsele nimeks pandi** (каким именем ребёнка нарекли)?»

«**Põhi paljas** (до дна: «дно неприкрытое»)!» **vastas hiir lühidalt** (ответила мышь коротко) **ja ronis asemele puhkama** (и легла в постель спать; *ronima* — *залезать*; *puhkama* — *отдыхать*).

**Hiire väsimust nähes** (мыши усталость видя) **jättis kass ka täna varrude kohta lähemalt pärimata** (перестала кошка и нынче о крестинах дальше расспрашивать) **ja läks ka magama** (и пошла тоже спать).



Järgmisel päeval aga oli hiir oma sõpradega jälle rasvatünni tühjendamas. Hilisõhtuks said nad ka tünni põhja

paljaks. Tüün oli nüüd täiesti tühi. Tänades läks igaüks nüüd oma teed. Ka meie hiir jõudis vastu ööd koju. Kass oli teda ootamas ja küsis jälle: «Mis lapsele nimeks pandi?»

«Põhi paljas!» vastas hiir lühidalt ja ronis asemele puhkama.

Hiire väsimust nähes jättis kass ka täna varrude kohta lähemalt pärimata ja läks ka magama.

**Järgmisel päeval juhtus kass oma käikudel heinaküünist mööda minema** (на следующий день случилось кошке своей дорогой мимо сеного сарая проходить; *juhtuma* — случаться; *käik* — хождение; *путь*). **Ta astus sisse** (она вошла внутрь), **et oma tagavara-natukest kontrollida ja vaadata** (чтобы свои запасы проверить и посмотреть; *tagavara* — запасы; *taga* — задний; *vara* — имущество; *natuke* — уменьшительный суффикс; *varanatukenē* — пожитки), **kas kõik on omal kohal** (всё ли в порядке). **Kaant pealt ära tõstes** (крышку подняв = когда подняла крышку) **paistis paljas põhi vastu** (показалось /неприкрытое/ дно; *paistma* — виднеться), **rasvast polnud enam raasugi alles** (сала нискобочки не осталось). **Hiirte jäljed aga reetsid** (а мышинные следы выдали; *jälg* — след; *reetma* — предавать; *изобличать*), **kes tünni tühjaks olid teinud** (кто бочку опустошил). **Kodu poole minnes** (по пути домой: «в сторону дома идя») **ja tee peal viimastele päevadele mõteldes** (и по дороге о последних днях размышляя = когда кошка о том, что в последние дни произошло, поразмышляла; *mõttelema* — думать) **langes kassil kui kate silmilt** (упала у кошки словно пелена с глаз; *langema* — падать; *silm* — глаз):

«**Mis varrud sel varesel sügisel veel olid** (что ещё за крестины у этой вороны осенью были)? **Tühi hiire jutt** (пустая мышинная болтовня)! **Esimesel õhtul jäi «pooleli»** (в первый вечер осталось «наполовину»), **teisel õhtul juba**

«**põhi paljas**» (во второй вечер уже «до дна»)! **Kellel** (где: «кому / у кого»)? **Kellel muul kui rasvatünnil** (где же: «у кого другого», как не в бочке с салом)!»



Järgmisel päeval juhtus kass oma käikudel heinaküünist mööda minema. Ta astus sisse, et oma tagavara-natukest kontrollida ja vaadata, kas kõik on omal kohal. Kaant pealt ära tõstes paistis paljas põhi vastu, rasvast polnud enam raasugi alles. Hiirte jäljed aga reetsid, kes tünni tühjaks olid teinud. Kodu poole minnes ja tee peal viimastele päevadele mõteldes langes kassil kui kate silmilt:

«Mis varrud sel varesel sügisel veel olid? Tühi hiire jutt! Esimesel õhtul jäi «pooleli», teisel õhtul juba «põhi paljas»! Kellel? Kellel muul kui rasvatünnil!»

**Sellisele kelmusele ja kogutud rasva peale mõeldes** (о таком плутовстве и запасённом сале размышляя) **vandus ta hiire vastu igavest viha ja tagakiusamist** (покаялась она в отношении мыши в вечной ненависти и преследовании; *vanduma* — *покаяться*; *tagakiusamine* — *гонения*), **mille eest hiir veel tänapäevalgi oma eluga maksab** (за то мышь ещё и по сей день своей жизнью платит; *maksma* — *платить*).



Sellisele kelmusele ja kogutud rasva peale mõeldes vandus ta hiire vastu igavest viha ja tagakiusamist, mille eest hiir veel tänapäevalgi oma eluga maksab.



## Kuu kukla taga, päev otsa ees\*

(Месяц на голове, солнце во лбу)

**Ühel ilusal sügisese päeval kiskusid kolm ilusat tüdrukut tee ääres lina** (в один прекрасный осенний день дёрпали три прекрасные девушки у дороги лён; *kiskuta* — дёргать; *tüdruk* — девушка). **Kuningas juhtus sealt mööda sõitma** (королю случилось там мимо проезжать) **ja pani neid kenasid tüdrukuid tähele** (и заметил этих милых девушек; *tähele panema* — заметить). **Ta käskis hobused kinni pidada** (он приказал лошадей остановить; *hobune* — лошадь; *-kinni pidama* — останавливать) **ja alustas juttu** (начал разговор): «**Kust teie** (откуда вы), **kenad tüdrukud** (прекрасные девицы), **olete** (есть)?» — «**Oleme siit ligidalt talust** (мы /есть/ с ближнего хутора) **ja oleme kõik ühe isa lapsed** (и мы все одного отца дети = дочери).»

**Kuningas vaatas tüdrukute tööd hea meelega pealt** (король глядел на работу девушек с удовольствием; *hea* — хороший; *meel* — настроение; чувство) **ja hakkas nendega naljatama** (и начал с ними шутить) **ning lõpuks ütles** (и наконец сказал): «**Teie olete väga mu meelt mööda** (вы /есть/ очень мне по нраву).»

Ühel ilusal sügisese päeval kiskusid kolm ilusat tüdrukut tee ääres lina. Kuningas juhtus sealt mööda sõitma ja

\* *Kukal* — затылок; *ots* — лоб; *ees* — перед.

pani neid kenasid tüdrukuid tähele. Ta käskis hobused kinni pidada ja alustas juttu: «Kust teie, kenad tüdrukud, olete?»

«Oleme siit ligidalt talust ja oleme kõik ühe isa lapsed.»

Kuningas vaatas tüdrukute tööd hea meelega pealt ja hakkas nendega naljatama ning lõpuks ütles: «Teie olete väga mu meelt mööda.»

**Seal võtsid tüdrukud julguse kokku** (тут набрались девушки смелости) **ja palusid kuningat** (и попросили короля; *paluma* — *просить*), **et ta ühe neist endale prouaks võtaks** (чтобы он одну из них себе в жёны взял; *proua* — *жена; госпожа*).

**Alustas kõige vanem õde ja ütles** (начала самая старшая сестра и сказала): **«Kulla kuningas** (дорогой король), **võta mind enesele naiseks** (возьми меня себе в жёны; *naine* — *женщина; жена*), **ma katan kõik su väe ühe linakiuga** (я накрою всё твоё войско одним льняным волокном; *katma* — *покрывать; одевать; vägi* — *войска; lina* — *лён; kiud* — *волокно; кудель*).»

**Kuningas aga ei tahtnud teda** (но король не захотел её; *tahtma* — *захотеть*).



Seal võtsid tüdrukud julguse kokku ja palusid kuningat, et ta ühe neist endale prouaks võtaks.

Alustas kõige vanem õde ja ütles: «Kulla kuningas, võta mind enesele naiseks, ma katan kõik su väe ühe linakiuga.»

Kuningas aga ei tahtnud teda.

**Siis palus teine õde** (тогда попросила вторая сестра): **«Kulla kuningas** (дорогой король), **võta mind naiseks** (возьми меня в жёны), **ma söödan su väe ühe leivaraasuga** (я накормлю твоё войско одной крошкой хлеба; *söötma* — *кормить; leib* — *хлеб; raas* — *крошка*).»

**Kuningas aga ei tahtnud ka teda** (но король и её не захотел).

**Nüüd astus kõige noorem ja ka kõige ilusam ette** (теперь вышла самая младшая и также самая красивая вперёд) **ja palus** (и попросила): «**Kallis kuningas** (дорогой король), **võta mind naiseks** (возьми меня в жёны), **ma kingin sulle ühe poja** (я подарю тебе сына; *kinkima* — дарить; *poeg* — сын), **sel on kuu kukla taga** (у которого месяц на голове: «позади затылка»), **päev otsa ees** (солнце во лбу) **ja koidutäht südame kohal** (и утренняя звезда вместо сердца; *koidutäht* — денница; *süda* — сердце).»



Siis palus teine öde: «Kulla kuningas, võta mind naiseks, ma söödan su väe ühe leivaraasuga.»

Kuningas aga ei tahtnud ka teda.

Nüüd astus kõige noorem ja ka kõige ilusam ette ja palus: «Kallis kuningas, võta mind naiseks, ma kingin sulle ühe poja, sel on kuu kukla taga, päev otsa ees ja koidutäht südame kohal.»

**Kuningas võttis tema omale prouaks** (король взял её себе в жёны) **ja nad sõitsid kuningalinna** (и они поехали в королевский город; *linn* — город), **kus tal üks tore maja oli** (где у него великолепный дом = дворец был). **Sinna viis nüüd kuningas oma proua** (туда отвёз вот король свою жену; *viima* — отвозить), **kus nad rõõmsat elu elama hakkasid** (где они радостной жизнью жить стали; *rõõm* — радость).

**Kõik oleks muidu hästi olnud** (всё было бы хорошо), **kui mitte kuninga vana ema oma noort miniat ei oleks vihkama hakanud** (если бы короля старая мать свою молодую невестку не возненавидела: «ненавидеть не начала»). **Vana kuningaema ütles** (старая королева-мать сказала): «**Ei seda tohi olla** (такому не бывать; *ei tohi* — нельзя), **et**

**üks talutüdruk kuningaproua on** (чтобы хуторянка королевской женой была)!»



Kuningas võttis tema omale prouaks ja nad sõitsid kuningalinna, kus tal üks tore maja oli. Sinna viis nüüd kuningas oma proua, kus nad rõõmsat elu elama hakkasid.

Kõik oleks muidu hästi olnud, kui mitte kuninga vana ema oma noort miniat ei oleks vihkama hakanud. Vana kuningaema ütles: «Ei seda tohi olla, et üks talutüdruk kuningaproua on!»

**Vanamoor kutsus salaja oma nõuandjad kokku** (старуха созвала тайно своих советников вместе; *nõuandja* — советчик; советник; *nõu* — совет; *andma* — давать), **et aru pidada** (чтобы подумать; *aru pidama* — обдумать; *aru* — ум; ясность), **kuidas oma miniat kuninga silmis halvaks teha** (как её невестку в глазах короля опорочить: «плохой сделать»; *halb* — скверный). **Seal andis üks kurja ja teine veel kurjemat nõu** (там каких только злодеяний не замыслили: «давали один коварный и другой ещё коварнее совет»; *kuri* — зло; дьявол), **mismoodi kuningaprouast lahti saada** (каким образом от королевны избавиться).



Vanamoor kutsus salaja oma nõuandjad kokku, et aru pidada, kuidas oma miniat kuninga silmis halvaks teha. Seal andis üks kurja ja teine veel kurjemat nõu, mismoodi kuningaprouast lahti saada.

**Seal ütles kõige targem nende hulgast** (тут сказал самый умный из них; *tark* — умный): «**Me peame ära ootama kuninga sõttamineku** (мы должны дожидаться королевского военного похода = пока король на войну уйдёт; *sõttaminek* — военный поход; *sõda* — война; *minema* — идти),

siis on meil aega küll nõu leida (тогда будет у нас времени достаточно решить: «совет найти»), kuidas temast lahti saada (как от неё избавиться).»

Kaua ei tulnud neil enam oodata (долго не пришлось им ждать), peagi puhkes sõda (вскоре разразилась война) ja kuningas pidi sõtta minema (и королю пришлось на войну идти), ja võit jäi kurja vanamoori kätte (и победа осталась у коварной старухи в руках; käsi — рука).

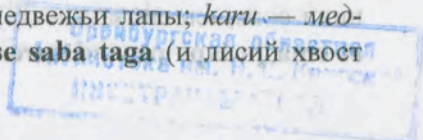


Seal ütles kõige targem nende hulgast: «Me peame ära ootama kuninga sõttamineku, siis on meil aega küll nõu leida, kuidas temast lahti saada.»

Kaua ei tulnud neil enam oodata, peagi puhkes sõda ja kuningas pidi sõtta minema, ja võit jäi kurja vanamoori kätte.

Pärast seda kui kuningas ära oli reisinud (вскоре после того, как король уехал; -ära reisima — уезжать; reisima — путешествовать), sündis ka lubatud poeg (родился и обещанный сын; sündima — родиться; lubata — обещать), aga see oli laps nagu teisedki lapsed (но это был ребёнок, как другие дети), ilma ühegi iseäraliku märgita (без какой-то особой отметины).

«Mis nüüd teha (что теперь делать)?» mõtles vanamoor (подумала старуха). Ta kutsus jälle oma nõumehed kokku (она созвала вновь своих советчиков вместе; nõu — совет; mees — мужчина) ja nad otsustasid kuningale valeteate saata (и они решили королю ложное извещение послать; otsustama — решать; vale- — ложный; лже-; teade — сообщение; saatma — посылать), et ta poeg on üks väga kole loom (что его сын /есть один/ очень страшный зверь), kel on hundi pea (у которого волчья голова; hunt — волк), karu käpad (медвежьи лапы; karu — медведь; käpp — лапа) ja rebase saba taga (и лисий хвост



-72759-

сади; *rebane* — лиса). **Tige vanamoor oskas kuningat nii hästi petta** (злой старухе удалось короля так на славу обмануть; *oskama* — мочь; *petma* — обманывать), **et see hakkas uskuma** (что тот поверил: «стал верить»), **et tõotatud päeva ja kuu asemel võivad just niisugused inetud märgid olla** (что вместо обещанных солнца и луны могут только такие безобразные черты быть; *tõotama* — обещать; *inetu* — безобразный). **Vihatujus saatis ta koju käsu** (в гневе послал он домой приказ), **et laps ja ema tuleb üheskoos ära saata** (чтобы дитя и мать вместе прочь выслали), **et niisugune teotus** (чтобы такое бесчестье), **mis kuningale häbiks võiks olla** (что для короля позором могло бы стать; *häbi* — позор), **rahvale teatavaks ei saaks** (народу известно бы не стало; *rahvas* — народ).



Pärast seda kui kuningas ära oli reisinud, sündis ka lubatud poeg, aga see oli laps nagu teisedki lapsed, ilma ühegi iseäraliku märgita.

«Mis nüüd teha?» mõtles vanamoor. Ta kutsus jälle oma nõumehed kokku ja nad otsustasid kuningale valetea-te saata, et ta poeg on üks väga kole loom, kel on hundi pea, karu käpad ja rebase saba taga. Tige vanamoor oskas kuningat nii hästi petta, et see hakkas uskuma, et tõotatud päeva ja kuu asemel võivad just niisugused inetud märgid olla. Vihatujus saatis ta koju käsu, et laps ja ema tuleb üheskoos ära saata, et niisugune teotus, mis kuningale häbiks võiks olla, rahvale teatavaks ei saaks.

**Kui käskjalg selle teatega koju jõudis** (когда гонец с этим сообщением домой добрался; *käsk* — приказ; *jalg* — нога), **oli kurja vanamoori rõõm suur** (была злой старухи радость велика). **Nõuandjad tulid jälle kokku** (советники сошлись снова вместе) **ja tegid otsuse** (и решили), **et ema ja laps peavad surema** (что мать и дитя должны

умереть); **nüüd ei olnud vaesel kuningaproual enam elulootust** (теперь не было у несчастной королевны больше надежды выжить; *vaene* — бедный; *elu* — жизнь; *lootus* — надежда). **Kurjad nõuandjad lasksid teha vaadi** (коварные советники велели сделать бочку), **kuhu nad ema ja lapse sisse panid** (в которую они мать и дитя посадили). **Andnud neile kaasa natuke söögikraami** (дали им с собой немного съестного; *söögi* — съестной; *kraam* — провизия; *скарб*; *добро*), **viskasid nad vaadi merre** (бросили они бочку в море; *viskama* — бросать; *meri* — море), **kus tuul ema ja last ööd ja päevad lainetel kiigutas** (где ветер мать и дитя ночи и дни на волнах качал). **Üks merelind tuli iga päev vaadi peale ja laulis** (одна морская птица прилетала каждый день, /садилась/ на бочку и пела; *laulma* — петь):


«**Puhu** (дуй), **tuuleke** (ветерок),

**lõõtsu** (шуми / дуй), **tuuleke** (ветерок),

**saada vangid Saaremaale** (отнеси пленников на /остров/ Сааремаа),

**viruta neid Viru randa** (унеси их к берегу Виру

/маа/)!»

 Kui käskjalg selle teatega koju jõudis, oli kurja vana-moori rөөm suur. Nõuandjad tulid jälle kokku ja tegid ot-suse, et ema ja laps peavad surema; nüüd ei olnud vaesel kuningaproual enam elulootust. Kurjad nõuandjad lasksid teha vaadi, kuhu nad ema ja lapse sisse panid. Andnud nei-le kaasa natuke söögikraami, viskasid nad vaadi merre, kus tuul ema ja last ööd ja päevad lainetel kiigutas. Üks mere-lind tuli iga päev vaadi peale ja laulis:

«**Puhu**, **tuuleke**,

**lõõtsu**, **tuuleke**,

**saada vangid Saaremaale**,

**viruta neid Viru randa!**»

**Nõnda möödusid aastad** (так минули годы). **Linnuke** (птичка), **kes neid iga päev oma lauluga rõõmustas** (которая их каждый день своей песней радовала), **tõi neile ka süüa** (приносила им также и поесть). **Poiss** (мальчик), **kes vahepeal suureks oli sirgunud** (который между тем большим вырос; *sirguma* — *расти; выпрямляться*), **ei tahtnud enam vaadis püsida ja küsis** (не хотел больше в бочке оставаться и спросил): «**Ema** (мама), **ma sirutan** (я выпрямлюсь)?»

**Ema aga ütles** (но мать сказала): «**Ära siruta** (не выпрямляйся), **mu poeg** (/мой/ сынок), **siis oleme me kadunud** (а то мы пропали; *kaduma* — *пропадать*).»

**Vaat kõikus aga tuule sunnil vanaviisi edasi** (а бочка качалась по воле ветра по-прежнему и дальше; *sund* — *воля; принуждение*). **Tüki aja pärast** (некоторое время спустя) **seisis vaat viimaks liikumatult ühe koha peal** (остановилась бочка неподвижно в каком-то месте) **ja poeg küsis jälle emalt** (и сын спросил снова у матери): «**Ema** (мама), **kas sirutan** (выпрямлюсь ли)?»

**Ema aga ütles** (мать, однако, сказала): «**Ootame veel natuke** (подождём ещё немного), **ehk tuleb lind** (может, прилетит птица) **ja toob meile enne veel toitu** (и принесёт нам ещё еды).» **Aga lind ei tulnud** (но птица не прилетела).



**Nõnda möödusid aastad.** Linnuke, kes neid iga päev oma lauluga rõõmustas, tõi neile ka süüa. Poiss, kes vahepeal suureks oli sirgunud, ei tahtnud enam vaadis püsida ja küsis: «Ema, ma sirutan?»

Ema aga ütles: «Ära siruta, mu poeg, siis oleme me kadunud.»

Vaat kõikus aga tuule sunnil vanaviisi edasi. Tüki aja pärast seisis vaat viimaks liikumatult ühe koha peal ja poeg küsis jälle emalt: «Ema, kas sirutan?»

Ema aga ütles: «Ootame veel natuke, ehk tuleb lind ja toob meile enne veel toitu.» Aga lind ei tulnud.



**Siis ütles ema** (тогда сказала мать): «**Poeg** (сын), **sirutata nüüd** (выпрямляйся теперь!)» **Ja poeg sirutas** (и сын выпрямился). **Siis läks vaadi põhi alt ära** (тут выломилось дно бочки) **ja nad olid kuival maal** (и они оказались на суше: «на сухой земле»). **Imestades** (удивлённо) **vaatas poeg enese ümber** (осмотрелся сын вокруг себя) **ja nägi inimesi** (и увидел людей; *nägeta* — видеть; *inimene* — человек) — **need olid kalamehed** (то были рыбаки; *kala* — рыба; *mees* — мужчина). **Nad läksid nende juurde** (они подошли к ним) **ja palusid endile süüa** (и попросили для себя /чего-нибудь/ поесть), **mida nad ka said** (что они и получили). **Sealt läksid nad kerjates jälle kaugemale** (оттуда пошли они, прося милостыню, снова дальше; *kerjata* — просить милостыню), **kuni viimaks jõudsid ühte suurde linna** (пока наконец не добрались до одного большого города), **kuhu oli palju rahvast kokku tulnud** (в который много народу вместе собралось). **Nendelt kuulsid nad** (от них услышали они), **et kuningas oli pärast pikka leinamist otsustanud naise võtta** (что король после долгого траура решил жениться) **ja kihlumise puhuks peo korraldanud** (и по случаю помолвки пир устроил; *kihluma* — обручаться; *pidu* — торжество; праздник; *peo*; *korraldama* — устраивать). **Ka ema-poega läksid rahvavooluga kaasa** (и мать с сыном отправились с потоком людей = мать с сыном тоже влились в толпу людей), **kuni nad kuninga majani jõudsid** (пока они до королевского дворца не добрались). **Siin tundis ema ehmatusega ära oma mehe** (тут узнала мать с испугом собственного мужа; *-ära tunda* — узнавать; *ehmatus* — испуг) **ja tahtis ära põgeneda** (и захотела прочь убежать). **Aga et ta oli rahva jutust kuulnud** (но когда она из разговоров людей слышала), **et kuningas teda kaua oli taga leinanud** (что король её долго оплакивал), **võttis ta julguse kokku edasi tungida** (собралась она с духом дальше пройти) **ja kuninga kööki jõuda** (и в королевскую кухню попасть).



Siis ütles ema: «Poeg, siruta nüüd!» Ja poeg sirutas. Siis läks vaadi põhi alt ära ja nad olid kuival maal. Imestades vaatas poeg enese ümber ja nägi inimesi — need olid kalamehed. Nad läksid nende juurde ja palusid endile süüa, mida nad ka said. Sealt läksid nad kerjates jälle kaugemale, kuni viimaks jõudsid ühte suurde linna, kuhu oli palju rahvast kokku tulnud. Nendelt kuulsid nad, et kuningas oli pärast pikka leinamist otsustanud naise võtta ja kihlumise puhuks peo korraldanud. Ka ema-poega läksid rahvavooluga kaasa, kuni nad kuninga majani jõudsid. Siin tundis ema ehmatusega ära oma mehe ja tahtis ära põgeneda. Aga et ta oli rahva jutust kuulnud, et kuningas teda kaua oli taga leinanud, võttis ta julguse kokku edasi tungida ja kuninga kööki jõuda.

**Seal ei tuntud teda muidugi enam ära** (там не узнали её, конечно). **Ema otsis endale ja pojale koha** (мать подыскала себе и сыну место), **kuhu nad endid ära peitsid** (в котором они спрятались). **Nüüd kuulsid nad kõike** (теперь слышали они всё), **mida köögis räägiti** (что в кухне говорилось; *rääkima* — *говорить*). **Siin kuulsid nad imestades** (тут услышали они с удивлением: «удивляясь»), **et kuningale oli toodud üks vakk pähkleid tingimusega** (что королю принесли короб орехов с условием; *pähkel* — *орех*; *tingimus* — *условие*), **et enne ei tohi ta kihluda** (что до тех пор нельзя ему обручаться), **kui need pähklid iseenesest vakast paariviisi välja ei karga** (пока эти орехи сами по себе из короба парами не выпрыгнут; *-välja kargama* — *выскакивать*). **Seda aga ei olnud seni veel sündinud** (такого, однако, до сих пор ещё не случилось) **ja nüüd olid kõik väga mures** (и теперь были все в большой печали), **et keegi ei saa selle trikiga hakkama** (что никому не удастся с таким делом справиться; *trikk* — *трюк*; *ухищрение*).



Seal ei tuntud teda muidugi enam ära. Ema otsis endale ja pojale koha, kuhu nad endid ära peitsid. Nüüd kuulsid nad kõike, mida köögis räägiti. Siin kuulsid nad imestades, et kuningale oli toodud üks vakk pähkleid tingimusega, et enne ei tohi ta kihluda, kui need pähklid iseenesest vakast paariviisi välja ei karga. Seda aga ei olnud seni veel sünninud ja nüüd olid kõik väga mures, et keegi ei saa selle trikiga hakkama.

**Nüüd ütles poiss (тут сказал парень): «Ema (мама), ma lähen (я пойду).»**

**Ema aga kostis (но мать ответила): «Ära mine (не ходи), nad tapavad su ära (они убьют тебя; tapma — убивать).»**

**Poeg aga ei kuulnud ema keeldu (сын не послушал запрета матери), läks peidust välja (вышел из потайного места) ja laskis ennast kuninga ette viia (и попросил себя к королю отвести). Siin nägi ta kuningat kõiges omas uhkuses trooni peal istuvat (тут увидел он короля во всём своём величии на троне сидящим; uhkus — горделивость), pähklivakk tema ees maas (короб с орехами перед ним на земле = на полу).**



Nüüd ütles poiss: «Ema, ma lähen.»  
Ema aga kostis: «Ära mine, nad tapavad su ära.»

Poeg aga ei kuulnud ema keeldu, läks peidust välja ja laskis ennast kuninga ette viia. Siin nägi ta kuningat kõiges omas uhkuses trooni peal istuvat, pähklivakk tema ees maas.

**Ta astus julge sammuga kuninga ette (он выступил смело: «смелым шагом» перед королём), vaatas talle otsa ja ütles (взглянул на него и сказал): «Kuningas sõitis möö-**

da teed (король ехал по дороге).» **Ja korraga kargasid kõikide imestuseks kaks pähklit vakast välja** (и вдруг выпрыгнули, ко всеобщему удивлению, два ореха из короба). **Kuningas ehmatas ja vaatas noormehele otsa** (король испугался и взглянул на молодого человека), **see aga rääkis edasi** (тот же говорил дальше): «**Kolm tüdrukut kiskusid lina** (три девицы дёргали лён).» **Ja jälle kargasid kaks pähklit vakast välja** (и снова выпрыгнули два ореха из короба).



Ta astus julge sammuga kuninga ette, vaatas talle otsa ja ütles: «Kuningas sõitis mööda teed.» Ja korraga kargasid kõikide imestuseks kaks pähklit vakast välja. Kuningas ehmatas ja vaatas noormehele otsa, see aga rääkis edasi: «Kolm tüdrukut kiskusid lina.» Ja jälle kargasid kaks pähklit vakast välja.

**Nõnda rääkis noormees seda lugu kuni oma sündimiseni** (так рассказывал юноша эту историю до своего рождения), **ja pähklivakk oli juba pooleldi tühi** (и короб с орехами был уже наполовину пустой). **Korraga hakkasid tal kuu kukla taga** (вдруг стал у него месяц на голове: «за затылком»), **päev otsa ees** (солнце во лбу) **ja koidutäht rinna peal paistma** (и утренняя звезда на груди сиять). **Kuningas astus oma trooni pealt maha** (король сошёл со своего трона вниз), **võttis tal kaela ümbert kinni** (обнял его: «обхватил его вокруг шеи»; *-kinni võtma* — *хвататься*; *kael* — *шея*), **andis talle suud** (поцеловал его; *suu* — *уста*) **ja ütles** (и сказал): «**Sina oled minu armas poeg** (ты /есть/ мой родной сын)! **Ja kus on sinu ema** (а где твоя мать)?»

**Nüüd toodi ka ema ta peidukohast välja** (теперь привели и мать из её потайного места; *tooma* — *приводить*; *приносить*), **kes värisedes kuninga ette astus** (которая, трепеща, перед королём предстала; *väriseма* — *дрожать*).

**Kuningas aga ruttas talle vastu** (но король бросился ей навстречу; *ruttama* — *поспешить*), **võttis tal ümbert kinni ja andis talle suud** (заключил её в объятия и поцеловал). **Siis viis ta naise oma trooni peale** (затем он возвёл свою жену на трон), **kus ta tema kõrval kuni oma elu lõpuni valitses** (где она с ним вместе до конца своей жизни правила; *valitsema* — *править; царствовать*).



Nõnda rääkis noormees seda lugu kuni oma sündimise- ni, ja pähkli-vakk oli juba pooleldi tühi. Korraga hakkasid tal kuu kukla taga, päev otsa ees ja koidutäht rinna peal paist- ma. Kuningas astus oma trooni pealt maha, võttis tal kaela ümbert kinni, andis talle suud ja ütles: «Sina oled minu ar- mas poeg! Ja kus on sinu ema?»

Nüüd toodi ka ema ta peidukohast välja, kes värisedes kuninga ette astus. Kuningas aga ruttas talle vastu, võttis tal ümbert kinni ja andis talle suud. Siis viis ta naise oma trooni peale, kus ta tema kõrval kuni oma elu lõpuni valitses.



Конец ознакомительного фрагмента

Уважаемый читатель!

Размещение полного текста данного произведения невозможно в связи с ограничениями по IV части ГК РФ

Эту книгу вы можете прочитать в Оренбургской областной универсальной научной библиотеке им. Н.К. Крупской по адресу: г. Оренбург, ул. Советская 20 тел.: для справок: (3532) 61-60-30